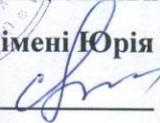

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

**Ректор Чернівецького
національного університету
імені Юрія Федьковича**

 Мельничук С.В.

„24” квітня 2018 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
про технологію електронного навчання
в Чернівецькому національному університету
імені Юрія Федьковича**

Чернівці – 2018 р.

Ухвалено:

Вченою радою

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

Протокол № 5 від 24.04.18 р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Реалізація системи е-навчання.....	7
3. Навчально-методичне забезпечення організації електронної технології навчання в освітньому просторі.....	7
4. Особливості електронних навчальних курсів	8
5. Вимоги до розробки курсів електронного навчання	10
6. Сертифікація ЕНК	15
7. Моніторинг використання ЕНК	16
8. Очікувані результати	17
ДОДАТКИ.....	18

1. Загальні положення

1.1. Положення про технологію електронного навчання в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (далі - Положення) визначає основні засади організації та запровадження технологій електронного навчання в Чернівецькому національному університеті імені Ю.Федьковича (далі - Університет).

Використання технологій електронного навчання (далі е-навчання) зорієнтоване насамперед на здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, а також на осіб із особливими потребами; обдарованих дітей та молоді, які спроможні самостійно або прискорено опанувати навчальні програми; осіб, які проживають у географічно віддалених і важкодоступних до університету населених пунктах; громадян України, які тимчасово або постійно проживають за кордоном.

1.2. Це Положення розроблено з урахуванням вимог чинних нормативних документів, а саме:

- Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р.
- Закону України «Про вищу освіту» в редакції від 01.01.2014 р.
- Наказ Міністерства освіти і науки України в редакції від 21.08.2015 р. № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання»;
- Концепція розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича до 2022р.;
- Наказ по Університету «Про затвердження Положення про використання технологій електронного навчання в освітньому процесі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» 2015р..
- Положення про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича 2015р.;
- Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича 2015р.;
- Положення про оцінювання здобувачів вищої освіти 2015р..

Це Положення поширюється на систему е-навчання у структурних підрозділах університету.

1.3. Головна мета впровадження системи е-навчання в Університеті - надати абітурієнтам, здобувачам вищої освіти різних освітніх рівнів освітні послуги, застосовуючи в навчанні сучасні інформаційно-комунікаційні та інноваційні педагогічні технології відповідно до державних стандартів освіти.

1.4. Основними завданнями системи е-навчання Університету є:

- розширення можливостей доступу різних категорій учасників до якісного навчання за відповідними рівнями;
- забезпечення індивідуалізації освітнього процесу відповідно до потреб, особливостей та можливостей тих, хто навчається;
- підвищення якості та ефективності освітнього процесу шляхом застосування інформаційно-комунікаційних та інноваційних освітніх технологій;
- забезпечення систематичного моніторингу якості освіти.

1.5. Види інформаційно-комунікаційних технологій електронного навчання:

мережева технологія - вид електронної технології навчання, що ба-зується на використанні телекомунікаційних мереж та засобів INTERNET для забезпечення слухачів навчально-методичними матеріалами, інтерактивної взаємодії з викладачами та організації електронного педагогічного контролю;

кейс-технологія - вид електронної технології навчання, розроблений на використанні наборів (кейсів) текстових, аудіовізуальних та мультимедійних навчально-методичних матеріалів для самостійного вивчення слухачами з організацією регулярних консультацій з викладачами та контролем знань електронними або традиційними способами;

ТВ-технологія - вид електронної технології навчання, що базується на використанні систем телебачення для доставки слухачам навчально-методичних матеріалів та організації регулярних консультацій викладачами та контролю електронним або традиційним способами.

Використання технологій електронного навчання можливе за наявності електронних навчальних ресурсів (ЕНР).

1.6. У Положенні використані терміни, що подані у “Положенні про дистанційне навчання (наказ МОН України від 25.04.2013р. №2 466)”:

Асинхронний режим - взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники співпрацюють та комунікують між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі та інші сучасні інформаційно-комунікаційні технології тощо.

Веб-ресурси навчальних дисциплін, у тому числі електронні навчальні курси - систематизоване зібрання матеріалів та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів.

Електронні навчальні ресурси - це навчально-методичні матеріали, що підготовлені на електронних носіях та доступні працівникам і слухачам через комп'ютерні інформаційні мережі (Інтернет), мережі мобільного зв'язку.

Електронне навчання – індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Електронний журнал - веб-додаток, який реалізований у системі управління навчальним контентом MOODLE, що дозволяє організувати та проводити моніторинг навчального процесу в університеті.

Електронний навчальний курс (ЕНК) - це комплекс навчально-методичних матеріалів, створених для організації індивідуального та групового навчання з використанням технологій дистанційного навчання.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) - технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету.

Психолого-педагогічні технології (ППТ) *е-навчання* - система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

Синхронний режим - взаємодія між учасниками е-навчання, під час якої всі суб'єкти одночасно перебувають у веб-середовищі електронного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо).

Система е-навчання - системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії учасників навчання та управління навчанням з використанням форм дистанційного навчання.

Система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) - програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передавання веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів.

Учасники навчального процесу (*користувачі, суб'єкти системи е-навчання*) - особи, які навчаються, та особи, які забезпечують навчальний процес у системі е-навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо); адміністрація Університету.

2. Реалізація системи е-навчання

- 2.1. Система е-навчання реалізовується шляхом використання технологій електронного навчання для забезпечення освітнього процесу на різних формах: очної (денної) та заочної.
- 2.2. Перелік освітніх послуг, які надаються системою е-навчання Університету:
- підготовка в межах ліцензійного обсягу здобувачів вищої освіти за відповідними освітніми рівнями;
 - навчання здобувачів вищої освіти для здобуття другої вищої освіти;
 - підготовка до вступу до вищих навчальних закладів та до зовнішнього незалежного оцінювання;
 - навчання здобувачів вищої освіти різних освітніх рівнів з числа іноземців та осіб без громадянства;
 - проведення для громадян лекцій та консультацій з питань науки, техніки, права, культури, мистецтва, фізичної культури, спорту, туризму, краєзнавства тощо;
 - проведення понад обсяги, встановлені навчальними планами (додаткові освітні послуги), з виданням або без видання відповідних документів про освіту курсів, гуртків, факультативів (зокрема, іноземних мов, комп'ютерної підготовки тощо) за науковим, технічним, художнім, туристичним, екологічним, спортивним, оздоровчим та гуманітарним напрямами;
 - опанування навчальних дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти.
- 2.3. Електронні навчальні курси (далі ЕНК), що використовуються в Університеті для забезпечення освітнього процесу, розробляються та проходять процедуру сертифікації відповідно до п. 5, 6 цього Положення.

3. Навчально-методичне забезпечення організації електронної технології навчання в освітньому просторі

- 3.1. Науково-методичне забезпечення системи е-навчання включає:
- методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій у системі е-навчання;
 - критерії, засоби і системи контролю якості у системі е-навчання;
 - змістовне, дидактичне та методичне наповнення навчальних веб-ресурсів.

- 3.2. Співробітники Університету, які є учасниками (користувачами), повинні систематично підвищувати свою кваліфікацію щодо організації та володіння сучасними ІКТ технологіями.
- 3.3. Викладачі університету, які є авторами курсів е-навчання відповідають за навчально-методичне наповнення курсів та їх своєчасне оновлення.
- 3.4. Системотехнічне забезпечення е-навчання включає:
- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережне обладнання тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління освітнім процесом та необхідні види навчальної взаємодії між учасниками у синхронному і асинхронному режимах;
 - програмне забезпечення загального призначення, яке побудоване на програмних продуктах з відкритими кодами;
 - сертифіковані ЕНК;
 - інші ресурси навчального призначення.

4. Особливості електронних навчальних курсів

- 4.1. Особливість та відмінність електронного навчального курсу порівняно з іншими електронними засобами навчання, полягає у тому, що ЕНК передбачений для оволодіння здобувачами вищої освіти навчальним матеріалом, що подається викладачем - розробником курсу.
- 4.2. Основними характеристиками ЕНК є:
- структурованість навчально-методичних матеріалів;
 - логіка вивчення навчального курсу;
 - чіткий графік виконання здобувачами вищої освіти навчального плану;
 - налагоджена система інтерактивної взаємодії викладача і студента, студентів між собою, засобами ресурсів ЕНК протягом усього часу вивчення дисципліни;
 - якісно виконані навчальні матеріали, які дозволяють набути компетентностей, задекларованих у робочій програмі;
 - система контролю та оцінювання виконання усіх видів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.
- 4.3. Електронні навчальні курси складаються з електронних ресурсів двох типів:
- ресурси, призначені для подання здобувачам вищої освіти змісту навчального матеріалу, (наприклад, структуровані електронні конспекти лекцій, мультимедійні презентації лекцій, аудіо та відео матеріали (підкасти, відеокасти, вебкасти і т.ін.), методичні рекомендації тощо);

- ресурси, що забезпечують закріплення вивченого матеріалу, формування вмінь та навичок набуття професійних та загальнонаукових компетенцій, самооцінювання та оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (наприклад: завдання, тестування, анкетування, форуми тощо, в тому числі з використанням новітніх технологій).
- 4.4. При розробці е-ресурсів ЕНК рекомендовано використовувати завдання таких типів:

4.4.1. Завдання для групової роботи:

- опис спільної роботи здобувачів вищої освіти;
- обґрунтування необхідності у створенні спільного продукту (результату) групою студентів;
- при виконанні спільних завдань вказується необхідність виконання певної ролі та конкретного завдання кожним студентом;
- передбачається інтенсивне творче спілкування між здобувачами вищої освіти (чат, форум);
- запланована спільна діяльність засобами спеціальних сервісів, висвітлення результатів досліджень (Google-календар, teamlab, карти знань, prezi.com, Youtube тощо);
- використання соціальних мереж, сервісів для спільної діяльності з документами, обговорення, дискусії, мозкових штурмів, рецензування, збору та аналізу статистичних даних (yammer, padlet, googledocs тощо).

4.4.2. Завдання з використанням методу навчальних проектів для здобувачів вищої освіти:

- дослідницька діяльність у процесі навчання;
- створення умов для творчого мислення;
- наявність значущої в дослідницькому або творчому плані проблеми чи задачі, для розв'язування якої потрібні інтегровані знання та дослідницький пошук;
- робота у команді;
- фасилітація процесу навчання;
- чітко визначений термін;
- створення кінцевого продукту;
- результати виконаних проектів мають бути певним чином оформлені (відеофільм, комп'ютерна газета, анімаційний мультфільм, веб-сторінка, інфографіка)

4.4.3. Завдання, що передбачають створення системи індивідуальної траєкторії навчання:

- для опитування кожного здобувача вищої освіти;
- проведення діагностики рівня розвитку особистісних якостей здобувачів вищої освіти;
- демонструють особисті освітні досягнення здобувачів вищої освіти та колективне їх обговорення;
- завдання різного рівня складності (для рефлексії та диференціації) з відповідними критеріями оцінювання;
- вправи для самооцінювання та взаємного оцінювання;
- індивідуальні завдання різного типу, засновані на використанні різних типів ресурсів.

При розробці того чи іншого типу завдання автор е-навчання має враховувати наступні методичні аспекти: визначення та постановка проблема; види діяльності здобувачів вищої освіти, необхідні для виконання завдання; передбачати «занурення» в контекст завдання; самостійний цільовий пошук потрібних відомостей здобувача вищої освіти; вибір оптимальних інструментів для реалізації завдання, що забезпечують високу якість його виконання; можливість виявляти та виправляти помилки у процесі виконання завдання; вимоги до способу представлення результатів роботи; визначення інструменту перевірки, що задає способи і критерії оцінювання результату.

5. Вимоги до розробки курсів електронного навчання

5.1. Кожен електронний навчальний курс, розміщений у середовищі електронного навчання університету, має уніфіковану структуру.

5.2. обов'язковими складовими ЕНК є:

- опис ЕНК (для якої спеціальності, курсу);
- загальна інформація про навчальну дисципліну (робоча програма, тематичний план, критерії оцінювання, друковані та Інтернет-джерела, глосарій, відомості про автора);
- навчально-методичні матеріали відповідно до кожного модуля (блоку чи розділу курсу) мають передбачати інструктивний характер, інформаційний (теоретичний матеріал, практичні, самостійні завдання) та контролюючі заходи:
 - *теоретичний матеріал* - структуровані електронні навчальні матеріали (опорний конспект лекцій мають відповідати, як загальнодидактичним принципам так і специфічним принципам предмету вивчення, мотивувати здобувачів вищої освіти до

прояву інтересу, подальшого поглибленого вивчення теми та курсу в цілому), посібник у вигляді ресурсів Лекція або Книга, мультимедійні презентації лекцій, аудіо-, відео-, анімаційні навчальні ресурси, запропоновані викладачем курсу е-навчання, список друкованих джерел (першочергово і обов'язково що є у фондах наукової бібліотеки університету), цифрових матеріалів у мережі університету та Інтернет-ресурсів;

- *практичні/семінарські/лабораторні роботи* (зміст, методичні вказівки щодо їх виконання, список індивідуальних завдань, форма подання результатів виконання, терміни виконання, критерії оцінювання);
- *завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти* (додатковий теоретичний матеріал, методичні вказівки щодо їх виконання, диференційовані індивідуальні завдання, форма виконання результатів, критерії оцінювання);
- *модульний контроль* (контрольні запитання, завдання з критеріями оцінювання та формою подання результатів виконання, прикладів екзаменаційних білетів, тести для самоконтролю та контролю);
- *матеріали для проведення підсумкового оцінювання* (контрольні запитання, тести для самоконтролю, підсумкові тести для оцінювання здобувачів вищої освіти з дисципліни);
- *додаткові матеріали.*

5.3. Першим джерелом інформації для здобувача вищої освіти за системою е-навчання є методичні рекомендації щодо роботи з навчальним курсом, які включають:

- мотивацію навчальної діяльності – чітку визначену мету, поставлену перед тим, хто навчається;
- інструкцію «Як працювати з курсом», порядок та графік консультацій;
- інформацію, яку повинен знати той, хто навчається, після завершення навчання за курсом, ключові слова курсу (поняття, що будуть введені в курсі), що містить теоретичну складову (розділи як структурований навчальний текст, адаптований до самостійного вивчення з ілюстраціями, виділеними ключовими словами та визначеннями, посиланнями на інші сторінки курсу та джерела у мережі Інтернет; довідкові матеріали курсу) та практичну складову (практичні та лабораторні роботи; творчі завдання (курсіві роботи, есе, завдання, ситуації), спрямовані на самостійне застосування засвоєних знань, умінь, навичок, виконання індивідуальних та групових проектів; блок

проблемних ситуацій (завдання на виявлення глибини розуміння); плани семінарських занять; теми дискусій та порядок їх проведення; практикум для вироблення вмінь та навичок використання теоретичних знань з прикладами виконання завдань та аналізом помилок, які найбільш часто зустрічаються; віртуальний лабораторний практикум). Контролюючий блок (завдання для самоконтролю; модульні тести; питання для самотестування, задачі з відповідями для тренінгу; підсумкові тести – екзаменаційні матеріали, вимоги до рівня володіння матеріалом).

Завдання для практичних занять повинні містити текст завдань, вимоги до виконання та оформлення, терміни виконання та пересилки викладачу для перевірки.

Плани семінарських занять повинні містити тему, питання та методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття. Семінарські заняття проводяться за допомогою чату.

Проектні завдання в курсі е-навчання мають сформувати вміння здобувачів вищої освіти зв'язувати отримані теоретичні знання з життєвими реаліями.

Комп'ютерне тестування є основною формою контролю та самоконтролю при е-навчанні.

Комп'ютерні тести в курсі е-навчання є таких типів:

1. Вхідні (до проходження курсу);
2. Поточні;
3. Модульні;
4. Підсумкові.

5.4. Схематичне представлення електронного курсу ([приклад](#))

V. Підсумкове оцінювання

Наявність контрольних запитань, зразку білету, опису проведення підсумкового оцінювання

Для підсумкової атестації може бути тест (від 30 тестових запитань)

5.5. Особливі умови:

- якщо курс практичний, доцільно викласти теоретичні відомості одним загальним ресурсом Лекція чи Книга;
- для курсів, де є обов'язковою перевірка навичок аудіювання, тощо, допускається форма подання виконаної роботи у вигляді аудіо- чи відеофайлу, спілкування/співбесіди у голосовому чи відеочаті.

6. Сертифікація ЕНК

- 6.1. Сертифікація ЕНК на рівні Університету здійснюється два рази на рік (перед початком кожного семестру до 15 вересня і 15 лютого) за вимогами, затвердженими даним Положенням.
- 6.2. Комісію з сертифікації ЕНК очолює перший проректор. Рішення комісії щодо можливості сертифікації ЕНК ґрунтується на висновках двох видів експертиз: змістовно-наукової, методичної та функціональної.
- 6.3. Змістовно-наукова експертиза проводиться кафедрою із залученням не менше двох фахівців з предметної області та передбачає аналіз наукового рівня матеріалів курсу, відповідності змісту державного стандарту освіти, цілям і завданням курсу.
Оцінюється актуальність змісту, новизна матеріалу, що подається, його завершеність і логічна узгодженість. А також змістовне наповнення та методична доцільність створених ресурсів, методичних аспектів організації курсу, педагогічно-психологічних засад організації навчальної діяльності здобувачів вищої освіти, їх взаємодії, організації системи контролю (**додаток 1**).
- 6.4. Процедура проведення змістовно-наукової експертизи включає такі кроки:
 - призначення кафедрою експертів (не менше 2-х осіб). Якщо є потреба кафедра може залучати фахівців відповідної галузі з інших установ;
 - надання автором ЕНК запрошення експертам з посиланням на ЕНК та паролем доступу;
 - здійснення он-лайн експертизи (**додаток 1**);
 - за необхідності розробка кафедрою окремих критеріїв оцінювання, що детально враховують специфіку фахових напрямків;
 - надання результатів експертизи за запитом кафедри;
 - обговорення результатів експертизи на засідання кафедри;

- підготовка експертного висновку кафедри (додаток 2);
 - подання експертного висновку кафедри до навчального, навчально-методичного відділу та відділу електронного навчання для організації структурно-функціональної експертизи.
- 6.5. Структурно-функціональна експертиза передбачає аналіз виконання загальносистемних вимог до ЕНК (додаток 3, таблиця 1), наявності обов'язкових складових ЕНК та визначення відповідності кожної складової вимогам (додаток 3, таблиця 2).
 - 6.6. Мінімально допустимою кількістю балів за структурно-функціональну експертизу є 70 (зі 100 можливих).
 - 6.7. Проведення структурно-функціональної експертизи відбувається згідно графіка, оприлюдненого на сайті Університету, по завершенню якої авторам надаються рекомендації та, за потреби, час на доопрацювання ЕНК.
 - 6.8. У разі не доопрацювання ЕНК автором в установлений термін з будь-яких причин, для подальшого розгляду даного ЕНК комісією із сертифікації має бути повторне подання ЕНК на експертизу відповідною кафедрою в установленому вище порядку.
 - 6.9. Рішення комісії Університету з сертифікації ЕНК формується на основі висновків незалежних експертів, подання кафедри та затверджується наказом ректора Університету з рекомендацією до використання ЕНК у навчальному процесі з наданням відповідного Сертифікату, про що адміністратором робиться відповідна позначка «Сертифіковано» у системі е-навчання.

7. Моніторинг використання ЕНК

- 7.1. Із ЕНК можуть працювати викладачі, які не є авторами курсів за наявності рішення кафедри про зарахування на вказаний ЕНК. У системі передбачено види участі у ролі: викладач-розробник курсу, викладач-асистент, здобувач вищої освіти (додаток 4).
- 7.2. Для здійснення моніторингу використання ЕНК в освітньому процесі використовується анкетування здобувачів вищої освіти (в кінці навчального року), для цього здобувачів вищої освіти, зареєстровані на курсі заповнюють анкету (додаток 5), у якій висловлюють своє ставлення до ЕНК.
- 7.3. Відповідальні за підрозділами (факультетами, інститутами) подають статистичні дані щодо активності здобувачів вищої освіти на курсі. При виявленні ЕНК, що не використовуються протягом року після сертифікації, з'ясовується причина незатребуваності:

- відсутність діяльності зарахованих здобувачів вищої освіти або ігнорування системи електронного журналу - понижує рейтинговий показник;
 - виключення дисципліни з навчальних планів - ЕНК переноситься в архів за поданням кафедри;
 - зміна викладача дисципліни - рішенням кафедри зараховується у ролі викладача інший НПП;
 - інші причини розглядаються на засіданні кафедри та формується відповідне рішення.
- 7.4. Якщо ЕНК не використовується рік чи більше, то перед початком роботи зі здобувачем вищої освіти автор має оновити матеріали курсу до актуального стану, зміст відповідно до затверджених навчальних програм та функціональність згідно діючих вимог до ЕНК.
- 7.5. Контроль за використанням курсу, активністю участі, відвідуванням та відповідністю підсумкового оцінювання здійснюють відповідальна особа, закріплена кафедрою, а також завідувач кафедри та підтверджується відділом електронного навчання.

8. Очікувані результати

Впровадження технології електронного навчання передбачає отримання таких результатів, а саме:

1. Підвищення якості освітніх послуг шляхом залучення до підготовки та проведення е-навчання висококваліфікованих викладачів, фахівців-практиків з різних галузей, у тому числі спеціалістів у сфері інформаційних та телекомунікаційних технологій;
2. Розширення можливості громадян в одержанні безперервної освіти впродовж усього життя;
3. Полегшення працевлаштування, перепідготовки та підвищення кваліфікації, в тому числі в сфері новітніх технологій;
4. Підвищення конкурентоспроможності на світовому ринку освітніх послуг;
5. Збільшення кількості споживачів освітніх послуг університету будь-якого рівня, в тому числі незалежно від місця їхнього проживання;
6. Забезпечення індивідуалізації процесу навчання у відповідності до потреб, особливостей і можливостей кожного здобувача вищої освіти, а також постійного розвитку особистості з метою подальшого самостійного навчання протягом життя;
7. Поширення доступу особистості до освітньо-професійних програм вищої освіти з використанням сучасних інформаційних ресурсів.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Змістовно-наукова експертиза ЕНК

Змістовно-наукова експертиза ЕНК

*Обов'язкове поле

Загальні відомості

Пів рецензента *

Додайте також своє автентичне, наукове ім'я, посаду та місце роботи

Назва та автор рецензованого ЕНК *

Починаючи на ЕНК у системі електронного навчання Університету *

Оцінювані ресурсів

Інформативність робочої програми *

- адресата чита та зрозуміла
- адаптовано до вимог ЕНК
- мало інформативна, потребує доопрацювання
- логічні аномалії/модуль
- містить зайві матеріали, слід скоротити
- Інше:

Достатність навчального плану *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- Подано поглиблене планування навчальної діяльності (лекції, семінари, практичні, лабораторні роботи, завдання для самостійної навчальної діяльності)
- потребує доопрацювання
- Інше:

Критерії оцінювання *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- розподіл балів за різні види навчальної діяльності повністю забезпечує реалізацію змісту
- лише формальне подання
- забезпечують оцінювання рівня сформованості відповідних компетентностей
- забезпечують особисто-орієнтований підхід до оцінювання
- враховано оцінювання формування наукового світогляду студента
- Інше:

Термінологічний словник *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- має бути заvardання слова з усіма ресурсами ЕНК - виконано
- необхідно якомога повзувати слова з матеріалами курсу - виконано
- наведени означення до всіх термінів з дисципліни
- недостатньо наповнений
- Інше:

Джерела та Інтернет-джерела *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- вказано достатньо джерел
- усі джерела є актуальними та достійними
- наведені джерела є достійними
- наведено ненадійні ресурси
- потребує доопрацювання
- Інше:

Теоретичні матеріали - лекції *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- кількість та наповненість лекцій достатня
- недостатньо деталізовано розкрито обов'язковий теоретичний матеріал
- достатньо узагальнені, достійно лінійні/теоретичний матеріал
- недостатньо візуалізовані
- потребують ґрунтовного доопрацювання
- Інше:

Завдання для роботи студентів (практичні, лабораторні, семінарські) *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- ресурси вибрано достійно
- формулювання завдань сучасні, творчі, стимулюють студентів до застосування креативного мислення
- завдання орієнтовані на формування компетентностей
- Інше:

Завдання для самостійного навчання студентів *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- достатня кількість завдань згідно із робочою програмою
- ресурси для завдань вибрано достійно
- передбачено інтерактивне навчання
- Інше:

Презентаційні матеріали *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- достійно візуалізовані
- достатньо інформативні
- несуть проблемний характер, не є копією друкованого посібника
- використовуються ключові слова, а не речення
- Інше:

Методичні рекомендації *

- Методичні пояснення зрозумілі
- Теоретичних матеріалів достатньо
- Оцінювання прозоре
- Завдання цікаві, сучасні, творчі, креативні
- Використовуються ґрупова навчальна діяльність студентів
- Інше:

Інструменти оцінювання

Банк тестових завдань *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- кількість тестових завдань достатня для дисципліни
- оптимально структурований
- тестові завдання оцінюють різні рівні навчальних досягнень
- потребує більшого наповнення
- потребує ґрунтовного доопрацювання
- Інше:

Тести для модульного контролю *

якщо потребує доопрацювання, вкажіть як саме у полі "Інше"

- використані типи тестових завдань достійні для дисципліни
- достатньо наповнені
- потребують доопрацювання
- Інше:

Загальне враження від ЕНК

Висновок *

- ЕНК може використовуватися в навчальній діяльності в такому вигляді
- ЕНК потребує доопрацювання
- ЕНК потребує ґрунтовного доопрацювання
- ЕНК не може використовуватися

Особлива думка експерта

Рекомендація щодо сертифікації курсу *

- подати на сертифікацію
- доопрацювати та, за умови урахування усіх побажань, подати на сертифікацію
- ґрунтовно доопрацювати і повторно змістовно-науково експертизу
- відхилити ЕНК
- Інше:

Додаток 2. Експертний висновок кафедри

Експертний висновок

Кафедри _____

Факультету/Інституту _____

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Діючи на підставі наказу «Про впровадження електронних навчальних ресурсів у навчальний процес» від _____ р. № ____ проведено змістовно-наукову експертизу ЕНК

« _____

»

(назва курсу у системі електронного навчання, відповідно до затвердженої програми)

(URL-адреса курсу)

викладача/доцента/професора _____, розробленого для здобувачів вищої освіти _____ курсу, ОР _____, д.ф.н / з.ф.н.

За результатами експертизи у відповідності до критеріїв змістовно-наукової експертизи експертів:

1. _____

(ПБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

2. _____

(ПБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

засвідчуємо відповідність змісту _____

_____ (зазначити відповідний нормативний документ), високий/достатній (виділити необхідне) науковий рівень ЕНК та подаємо клопотання про проведення структурно-функціональної експертизи ЕНК з метою сертифікації (експертні висновки додаються).

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ____ від « ____ » _____ 201__ р.

Завідувач кафедри

Додаток 3. Структурно-функціональна експертиза

Таблиця 1. Критерії структурно-функціональної експертизи

Складова ЕНК	Критерій
Загальна інформація про курс	
Програма курсу	Подано без титульного аркуша структурованим текстом
	Наявність мети та завдань вивчення курсу з персоніфікованим зверненням до здобувачів вищої освіти
	Наявність вимог до знань, умінь та навичок (вхідних та вихідних)
	Вказано кількість годин на вивчення кожного модуля
	Наведено структуру курсу з зазначенням назв модулів з анотаціями
Тематичний план	Наявність потижневого планування проведення лекційних та практичних (семінарських, лабораторних) занять у формі таблиці (за основу може бути взята методична карта курсу)
	Наявність потижневого планування виконання здобувачами вищої освіти завдань для самостійної роботи
Критерії оцінювання	Наведено якісні критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності
	Вказується розподіл оціночних балів за виконання різних видів навчальної діяльності з кожного модуля
	Наведена таблиця співвідношень національних оцінок та оцінок ECTS
Друковані та Інтернет джерела	Вказуються основні друковані джерела (або цифрові копії) з дисципліни що є у фонді наукової бібліотеки.
	Вказуються додаткові друковані джерела
	Наводяться Інтернет-джерела з активними гіперпосиланнями
Про автора	Подано у форматі посилання на е-портфолію, WIKI-сторінку або сторінку викладача на сайті Університету

Термінологічний словник	Подано у форматі глосарія
	Означення наводяться до всіх термінів у словнику
	Необхідність зв'язування слів глосарію вирішує автор курсу
Оголошення	Подано у форматі форуму, містить оголошення викладача для здобувачів вищої освіти
Путівник курсу	по Містить презентацію курсу/карту курсу
Матеріали модуля	
Наявні методичні рекомендації до вивчення кожного модуля: (Сторінка/інструкція/карта модуля)	
Теоретичний матеріал	Теоретичні навчальні матеріали представлені у вигляді ресурсів Лекція, Книга
	Лекція містить гіпертекстовий повний (або надлишковий), структурований, дозований, візуалізований матеріал, може містити посилання на додаткові ресурси (відео, аудіо, тексти у курсі чи на зовнішніх сайтах), питання на перевірку рівня засвоєння поданого теоретичного матеріалу
	Наявні додаткові мультимедійні (відео-, аудіоматеріали) навчально-методичні матеріали
	Наявні демонстраційні матеріали у вигляді презентацій до всіх лекцій (тем) (розраховується відповідно до їх кількості)
Практичні (семінарські, лабораторні) роботи	Кожен вид діяльності здобувача вищої освіти представлено ресурсом Завдання, Семінар або Форум, якщо за цей вид роботи нараховуються бали
	Наявні окремі ресурси для кожної практичної роботи, які містять основні структурні елементи: тема, мета, методичні рекомендації, список завдань, форма подання результатів виконаної роботи, критерії оцінювання, термін виконання (для всіх робіт) (розраховується пропорційно загальній кількості робіт)

Завдання для самостійної роботи	Кожен вид діяльності здобувача вищої освіти представлено ресурсом Завдання або Форум якщо за цей вид роботи нараховуються бали
	Наявні методичні рекомендації з виконання завдань або додаткових навчально-методичних ресурсів для самостійного опрацювання або посилань на зовнішні інформаційні ресурси
	Наявні окремі ресурси із завданнями для самостійного виконання, які містять основні структурні елементи: список індивідуальних завдань, форма подання результатів виконаного завдання, критерії оцінювання, термін виконання
Модульний контроль	Наявність контрольних запитань
	Наявність тесту практичного або компетентнісного завдання для модульного контролю
Підсумкове оцінювання	Представлено ресурсом Завдання
	Наявність контрольних запитань, зразку білету, опису проведення підсумкового оцінювання
	Може бути тест для підсумкової атестації (від 30 тестових запитань)

Окремі ресурси можуть бути подані ресурсом Книга або окремими ресурсами Сторінка

Таблиця 2. Критерії експертизи ресурсів ЕНК

Критерій	Розподіл балів	Максимальний бал
Відповідність журналу оцінок задекларованим критеріям оцінювання	Журнал налаштований: Наявні усі категорії оцінювання, Ресурси відповідно розподілені по категоріям Оцінювання ресурсів відповідає наведеним критеріям	15

Представлення теоретичного матеріалу	Матеріал структурований, розбитий на розділи, працюють кнопки навігації, гіперпосилання, наявні графічні зображення, схеми, дидактичні малюнки	10
Презентаційні матеріали до лекцій	Виконані за допомогою програмного забезпечення для розробки презентацій, або on-line ресурсів. Всього з них:	10
	<ul style="list-style-type: none"> • використовуються ключові слова і фрази, а не речення 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • на одному слайді виводиться одне ключове поняття 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • основний зміст подається логічно та структуровано 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • теоретичний матеріал подається у схемах та організаційних діаграмах, цифрові дані подаються у вигляді таблиць, діаграм, графічних зображень 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • організаційні діаграми, графічні зображення та відео-фрагменти використовуються відповідно до поставленої мети 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • ефекти анімації застосовуються для акцентування уваги на визначених моментах, поетапного виведення вмісту слайду на екран, для демонстрації руху або послідовності дій 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • для подання текстового матеріалу використовується шрифт з мінімальним розміром - 20 пт 	1

	<ul style="list-style-type: none"> фон, колір тексту та діаграм відповідають правилу 3-х кольорів та їх відтінків (у презентації використовувати 3 основні кольори та їх відтінки) 	1
Подання методичних рекомендацій до виконання практичних (лабораторних, семінарських, самостійних) робіт	<ul style="list-style-type: none"> наявні теоретичні відомості чи методичні ресурси курсу, комунікативні інструкції, посилання на них, подано зміст та послідовність виконання роботи, графічні зображення, приклад виконання завдання; передбачено організацію різних типів діяльності: веб-конференції, вебінари, вебкасти, подкасти, спільний огляд інструментів, блоги, Вікі, тощо 	10
	<ul style="list-style-type: none"> наявні фрагментарні теоретичні відомості чи методичні ресурси курсу, комунікативні інструкції, посилання на них, посилання на них, подано зміст та послідовність виконання роботи, приклад виконання завдання, немає графічних зображень 	8
	<ul style="list-style-type: none"> наявні лише відомості щодо змісту та послідовності виконання роботи 	5
Відповідність обраних типів завдань до практичних (лабораторних, семінарських, самостійних) робіт поставленій меті	<ul style="list-style-type: none"> всі обрані типи завдань (відповідь файлом, текстом, поза сайтом) доцільно використовувати для перевірки рівня формування відповідних компетентностей, призначено початок та закінчення терміну виконання, конкретизовано та відмічено кількість та обсяг файлів і тексту відповіді 	10

	<ul style="list-style-type: none"> • завдання, однотипні, репродуктивні, які не спрямовані на перевірку рівня формування відповідних компетентностей 	2
Чіткість та зрозумілість формулювання завдань різних типів:	<ul style="list-style-type: none"> • завдання з деталізацією форми подачі результатів, з критеріями оцінювання, терміном виконання 	15
	<ul style="list-style-type: none"> • завдання з деталізацією форми подачі але без критеріїв оцінювання 	8
	<ul style="list-style-type: none"> • завдання зрозуміле, але без деталізації форми подачі результатів та критеріїв оцінювання 	2
Вимоги до критеріїв оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	<p>Наявність графіку оцінювання всіх видів діяльності здобувачів вищої освіти протягом вивчення курсу (модульні контрольні роботи; індивідуальні навчально-дослідницькі завдання (ІНДЗ); тести; практичні роботи; лабораторні роботи; семінарські заняття; самостійна робота).</p> <p>Наявність вхідного оцінювання; розмаїття інструментів формувального оцінювання (чек-листи, рубрики для оцінювання, оціночні листи, тести, карти знань, завдання на рефлексію, щоденники для оцінювання процесу навчання та фіксування спостережень, таблиця критеріїв оцінювання, узагальнюючі схеми, контрольні списки, оціночні форми); наявність поточного оцінювання; наявність тематичного оцінювання; наявність підсумкового оцінювання; наявність інструментів самооцінювання.</p>	15

Наявність категорій у банку тестових завдань для перевірки рівня навчальних досягнень	<ul style="list-style-type: none"> • наявні категорії для кожного модуля, у кожному з яких є підкатегорії за складністю завдань, в кожній підкатегорії не менше 10 тестових завдань 	5
	<ul style="list-style-type: none"> • немає підкатегорій за складністю або модулями, наявні категорії без тестових завдань 	3
	<ul style="list-style-type: none"> • банк тестових питань заповнений без категорій 	1
Різноманітність типів тестових завдань	<ul style="list-style-type: none"> • 5 і більше різних типів тестових завдань 	5
	<ul style="list-style-type: none"> • від 3 до 5 різних типів тестових завдань 	3
	<ul style="list-style-type: none"> • 1-2 типи тестових завдань 	1
Формування модульних та підсумкового тесту	<ul style="list-style-type: none"> • здійснюється за допомогою вибору випадкових питань з різних категорій складності у визначених співвідношеннях 	5
	<ul style="list-style-type: none"> • здійснюється за допомогою ручного вибору питань з різних категорій складності у визначених співвідношеннях 	3
	<ul style="list-style-type: none"> • не дотримані співвідношення за рівнями складності 	1

Додаток 4. Ролі в системі електронного навчання

Роль	Рівень доступу	Означення ролі в системі
Автор курсу	Наповнення та редагування курсу, внесення змін. Оцінка навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	Автор
Викладач (тьютор)	Зміна завдань, оцінка навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, проведення лабораторних, робіт, семінарських, практичних занять	Викладач
Лаборант, помічник автора	Коригування ресурсів за завданням автора	Асистент
Здобувачі вищої освіти	Здійснення навчальної діяльності	Студент
Відвідувач	Перегляд курсу	Гість

Додаток 5. Студентське оцінювання ЕНК

Оцініть ресурси, представлені у курсі "Назва" *

Оцінюйте від 1 до 5 (високий рівень) достатність, актуальність, креативність та доцільність групи ресурсів

	1	2	3	4	5
Теоретичні матеріали	☐	☐	☐	☐	☐
Інструкції до завдань	☐	☐	☐	☐	☐
Практичні завдання	☐	☐	☐	☐	☐
Завдання для самостійної роботи	☐	☐	☐	☐	☐
Демонстраційні ММ-матеріали	☐	☐	☐	☐	☐
Інструменти та критерії оцінювання	☐	☐	☐	☐	☐